

- kommentar/debattredaktør Jon Magne Lund
- send ditt synspunkt på lederen til debatt@vl.no
- les egen nettleider på verdidebatt.no/simon

synspunkt

vårtland

– politisk fri og uavhengig kristen dagsavis –
Grunnlagt 1945

Sjefredaktør/administrerende direktør
HELGE SIMONNES

Historisk dom

I DAG faller dommen i Oslo tingrett mot Anders Behring Breivik. Det er et felles ønske å få sette et slags punktum etter et år som har vært krevende og smertefullt for en hel nasjon.

VI HAR lagt bak oss en straffesak som av de fleste opplevdes som verdig og ryddig. Det er den som danner grunnlag for dagens dom. Samtidig avdekket rettssaken en dyp splid i det psykiatriske fagmiljøet som har plassert saken i en gråsoner der vi kunne ønsket oss klare svar. Psykiatriens faglige tradisjoner har kommet i søkelyset, og nå vil psykiatrien se nærmere på egne metoder – uavhengig av hva dagens dom blir.

I DENNE saken er det ingen tvil om hvem som sitter med ansvaret for de grusomme ugjerningene. Dommen vil imidlertid ha stor betydning for hvorvidt Breivik skal behandles eller straffes, og for hvordan samtiden og ettertiden skal se på det som skjedde.

DERSOM RETTEN kommer til at Breivik var tilregnelig, og at terrorgjerningen i følge retten var tydelig motivert av politisk ekstremisme, vil det forsterke og forlenge debatten om hatideologier og hvordan vi skal møte dem. En tilregnelighetsdom vil forsterke argumentene til dem som mener den største sikkerhetsbristen i vårt samfunn, er at vi ikke har tatt et kraftig nok oppgjør med ekstremisme og konspirasjonsteorier. En tilregnelighetsdom vil styrke forestillingene om at det er farlig kort vei fra ord til handling, og som mener vi må være langt mer påpasselige med hvilken retorikk vi tillater i vår offentlige debatt.

DERSOM BREIVIK blir dømt utilregnelig, vil det være vanskelig å bære for mange av de etterlatte. Dette er en mann som selv sier han vet at det han gjorde var galt, men som mener at det var nødvendig.

MANGE SPØRSMÅL vil forbli ubesvart selv etter dagens dom. Ingen i terroristens familie møtte i Oslo tingrett under rettssaken. Dermed er Breiviks oppvekst et sort hull i grunnlaget for dommen. Det er beklagelig og reduserer helhetsforståelsen av gjerningsmannen.

VI HÅPER dagens tingrettsdom er velbegrunnet og forståelig. I gråsonene mellom jus, psykiatri og politisk ekstremisme skal domstolen gi oss en viss klarhet i hvordan et menneske kunne massakrere våre unge, og hvordan vi skal møte ugjerningene.

DET TRENGER både ofre, etterlatte og overlevende.

Dersom Breivik blir dømt utilregnelig, vil det være vanskelig å bære for mange av de etterlatte

22. JULI-GENERASJONEN

En hel nasjons unge kan ikke settes i samme bås. Men alle har 22. juli med seg, uansett.

Generasjon alvor

Grandtanten min glemmer ikke 1940. Hun var ni år, men beskriver følelsene, lydene og luktene fra Narvik da tyskerne kom. 72 år etterpå kan hun huske farens frykt, hva moren sa og hva hun selv følte. Når jeg hører henne fortelle, kan jeg intellektuelt forstå, men likevel bare fornemme, hvordan det har formet henne og de andre i samme krigsgenerasjon.

Alle generasjoner har en hendelse som har vært med på å binde dem sammen i historien. I større eller mindre grad, selv sagt. Hvordan det preger livene og valgene, er ikke godt å si. Heller ikke hvor mye det påvirker hvem vi blir. Frykten for atomkrig, Cuba-krisen i 1962, den kalde krigen – alle i Norge husker hva som hogg til en gang i deres generasjon. Før alt endret seg i fjor.

Det har skjedd. Barn og unge av 22. juli-generasjonen er også de som ikke engasjerer seg politisk, melder seg inn i ungdomsparti eller jobber med frivillig arbeid. Mange, de fleste, fortsetter som før. Men de er blitt en generasjon med et alvor over seg. Enten de

KOMMENTAR
Une Bratberg

vil eller ikke. De vet at noe kan skje. For det har skjedd.

Professor Kjell Arne Røvik er ikke i tvil om at norsk ungdom etter fjorårets terrorhandling skiller seg ut i historisk sammenheng. 22. juli-generasjonen er et begrep og en identitet som vil bli stående. I et intervju i forbindelse med Dyrøyseminaret som arrangeres i september, begrunner han det blant annet med at ungdom generelt identifiserer seg med hverandre. Derfor vil en 15-åring eller en 20-åring – som aldri har vært på Utøya – relatere seg til både ofre og overlevende.

De som er unge i dag står foran mange år i kontakt med hverandre. De skal på skoler, ta utdan-

KLASSEKAMPEN

A-pressen fikk i går grønt lys fra Medietilsynet for å kjøpe opp Edda Media... Den største faren ved denne type konsernkonstruksjoner er kanskje ikke fellesfunksjonene, men de skyhøye overskuddskravene konsernene legger på avisene... For norsk mediebransje vil mangfoldet kunne rammes, samtidig som det også innebærer en potensiell trussel for mindre og mellomstore aviser, som Dagbladet, Dagens Næringsliv, Dagsavisen, Finansavisen, Vårt Land og Klassekampen, fordi konsernene vil etablere et helt nytt kostnadsnivå for avisdrift...

VÅRT LAND

Klassekampen på lederplass

ning, parallelt med at gjerningsmannen sitter innesperret. Vi har tidsvitner i 70-80 år fram i tid.

Kan fortelle. Røvik trekker også fram en ferdighet hos dagens unge, som virkelig skiller seg ut fra så kort tid som 15 år tilbake: Kommunikasjonsevne. De er vant til å snakke, til å formidle. Det er det de lærer på skolen – på et helt annet nivå enn tidligere (og enn sine europeiske jevnaldrende, faktisk). Historiene fra Utøya blir fortalt. Dette skiller seg fra for eksempel krigsgenerasjonen – hvor alt nødvendigvis ikke skulle formidles.

Jeg tror noen har dårlig samvittighet for at de ikke har forandret seg så mye. Andre tenker

KONTAKT VÅRT LAND

vl.no/minside

Har du ikke fått avisen?
Ring 22 310 350.

Adresser
Grubbegaten 6.

Post
Send post til postboks 1180, Sentrum, 0107 Oslo

E-post
Vet du hvem du skriver til?
Skriv fornavn.etternavn@vl.no

Dine sider
På vl.no/minside kan du blant annet omadressere, ferieflytte og finne leveringsinformasjon.

Kundesenter
For spørsmål om abonnement, ring 22 310 350. Eller send e-post til vl@kundesenter.com

Vil du bli abonnent?
Gå til vl.no/abonnement eller ring 22 310 350

Vil du annonsere?
For stillingsannonser: 22 310 310 eller stilling@vl.no
Annonser fra bedrifter eller organisasjoner: 22 310 310 eller annonse@vl.no
Dødsann.: dodsannonse@vl.no

Tips
Send tips til tips@vl.no eller ring vaktstjef på tlf. 22 310 425
Fax: 22 310 405